

Sayı : E-32661919-610-164
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

09.03/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 30/01/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1788785 sayılı yazınız.
b) 06/02/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1794495 sayılı yazınız.
c) 16/02/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1798708 sayılı yazınız.
ç) 17/02/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1800621 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç)'de kayıtlı yazıyla iletilen Şanlıurfa Milletvekili Mahmut TANAL'ın 7/39387, Kars Milletvekili İnan Akgün ALP'in 7/39736, İzmir Milletvekili Mustafa BİLİCİ'nin 7/39738, Muğla Milletvekili Selçuk ÖZDAĞ'ın 7/39739, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU'nun 7/39983, Sakarya Milletvekili Ümit DİKBAYIR'ın 7/39984, İstanbul Milletvekili Cemal ENGİNYURT'un 7/40142 ile Uşak Milletvekili Ali KARAoba'nın 7/40151 esas numaralı yazılı soru önermeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

7/39387
G.K. 95

7/39736
G.K. 101

7/39738
G.K. 101

Ek: Bilgi (12 Sayfa)

7/39739
G.K. 101

7/39983
G.K. 106

7/39984
G.K. 106

7/40142
G.K. 107

7/40151
G.K. 107

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

7/40151

G.K. 107

UŞAK MİLLETVEKİLİ ALİ KARAOBA'NIN 7/40151 ESAS NUMARALI YAZILI SORU
ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımız tarafından her yıl görme yetersizliği olan toplam 5.730 öğrencimiz için ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim kademelerinde okutulmakta olan ders kitapları ile eğitim aracı ve öğretim materyalleri Braille baskıya hazır hâle getirilmektedir. Hazırlanan materyaller, belirlenen ihtiyaç listeleri ve dağıtım planı doğrultusunda basılmakta ve ilgili okul ve kurumlara ulaştırılmaktadır.

Ayrıca 2024 yılında yürütülen AR-GE çalışmaları kapsamında mevcut materyal çeşitliliği artırılmış ve materyal yelpazesine 35 yeni ürün eklenmiştir. Söz konusu materyaller farklı yetersizlik türlerini destekleyecek şekilde tasarlanmış olup özellikle görme ve işitme yetersizliği alanlarına yönelik yeni setler geliştirilmiştir.

Bakanlığımız, görme yetersizliği olan öğrencilerin eğitim süreçlerine erişimini ve akademik gelişimlerini desteklemek amacıyla materyal geliştirme çalışmalarını ihtiyaçlar doğrultusunda sürdürmektedir.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin 11. maddesinde yer alan “Bakanlıkça düzenlenen merkezî sistem sınavları ile protokolle yapılan sınavlarda özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için gerekli tedbirler alınır.” hükmü doğrultusunda sınav tedbir hizmetleri yürütülmektedir. Okul içinde gerçekleştirilen sınavlarda ise öğrenci için düzenlenen Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) ve BEP geliştirme biriminin kararı doğrultusunda gerekli tedbirler alınmaktadır. İlgili yönetmeliğin tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin 24. maddesinde ve özel eğitim okulları ile özel eğitim sınıflarına devam eden öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin 38. maddesinde öğrencilerin başarılarının BEP'lerine göre değerlendirildiği, tüm ölçme ve değerlendirme süreçlerinde öğrencilerin yetersizlik türü, gelişim özellikleri ve eğitim performansları doğrultusunda süre, ortam, yöntem, cihaz ve materyallerde düzenlemeler yapılarak gerekli tedbirler alındığı, özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için merkezi sistem sınavlarında gerekli tedbirler alındığı, görme yetersizliği olan öğrenciler için resim, şekil ve grafik içeren sorular kabartma olarak, betimlenerek veya bu soruların yerine eş değer sorular hazırlanarak değerlendirme yapıldığı hüküm altına alınmıştır.

Merkezi sınavlarda görme yetersizliği olan öğrencilere yönelik sınav tedbir hizmetleri sunulmaktadır. “Engelli Sağlık Kurulu Raporu” ya da “Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu (ÇÖZGER)” bulunan öğrenciler merkezi sistem sınavlarında sınav tedbir hizmetinden faydalanabilmektedir. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin yetersizlik durumlarına uygun sınav tedbir hizmeti alabilmeleri ve bu öğrencilerin bilgilerinin sisteme işlenmesi amacıyla kayıtlı olduğu okulun bulunduğu bölgede hizmet veren rehberlik ve araştırma merkezine müracaat etmesi gerekmektedir. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere RAM tarafından, MEBBİS-RAM Modülüne işlenen bilgiler doğrultusunda sınav tedbir hizmeti verilmektedir.

Bu süreç, her yıl yayımlanan sınav kılavuzları doğrultusunda, öğrencinin ihtiyacı ve velinin talebi esas alınarak okul müdürlükleri ile Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM) koordinasyonunda yürütülmektedir. Standart uygulama kapsamında; total düzeyde görme yetersizliği olan öğrenciler için okuyucu ve kodlayıcı desteği, tek kişilik salon ve 20 dakika ek süre imkânı sunulurken; resim, şekil ve grafik içeren soruların yerine eş değer sorular sorulmaktadır. Az gören öğrencilerimiz için ise tercihlerine göre 18 punto büyüklüğünde soru

kitapçığı ve kodlayıcı desteği ya da okuyucu-kodlayıcı yardımı sağlanmaktadır. Bu hizmetler, ülke genelindeki tüm sınav merkezlerinde kılavuz hükümlerine göre uygulanmaktadır.

Okul içi sınavlarda ise erişilebilirlik, yasal bir zorunluluk olan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) üzerinden güvence altına alınmaktadır. Her görme engelli öğrenci için oluşturulan BEP Geliştirme Birimi, öğrencinin yetersizlik türü ve eğitim performansını dikkate alarak sınav ortamı, süresi, yöntemi ve kullanılacak materyallerde gerekli uyarlamaları belirlemektedir. Bu kapsamda, okul içi ölçme ve değerlendirme süreçlerinde soruların kabartma olarak sunulması, betimlenmesi veya eş değer sorularla değiştirilmesi gibi tedbirler, öğrencinin bireysel ihtiyaçları doğrultusunda kesintisiz olarak hayata geçirilmektedir. Merkezi sistem sınavlarında özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için alınması gereken sınav tedbirleri sınav kılavuzlarında bulunmakta olup ülke genelinde standart biçimde uygulanmaktadır.

Bakanlığımız, görme yetersizliği olan öğrencilerle çalışan öğretmenlerin mesleki yetkinliklerini artırmak amacıyla çok boyutlu bir eğitim stratejisi yürütmektedir. Bu kapsamda hazırlanan yazılı, görsel ve dijital içerikler aracılığıyla öğretmenlere kapsamlı kaynaklar sunulmaktadır. Özellikle “Bütünleştirici Eğitim Modülleri (BÜTEM)” projesi ile öğretmenlerin dijital platformlar üzerinden tanılama sürecinden öğretimsel düzenlemelere kadar birçok modüle erişimi sağlanmıştır. Öğretmen Bilişim Ağı (ÖBA) üzerinden sunulan bu içerikler; animasyonlar, uygulamalı videolar ve etkileşimli anlatımlarla zenginleştirilerek tüm öğretmenlerin kullanımına açılmıştır.

Öğretmenlerin sahadaki ihtiyaçları doğrultusunda merkezi ve mahalli düzeyde yüz yüze ve uzaktan hizmet içi eğitimler de düzenli olarak gerçekleştirilmektedir. “Görme Yetersizliği Olan Öğrencilerin Eğitiminde Özel Eğitim Uygulamaları” gibi alanlara odaklanan kurs programları, uzman akademisyenlerin katılımıyla yürütülmektedir. Ayrıca, BEP hazırlama ve destek eğitim odası uygulamaları gibi genel özel eğitim konularında hazırlanan seminerler tüm öğretmenlere sunulmaktadır.

MEB 2024-2028 Stratejik Planı’nda farklılıkları dikkate alan bir özel eğitim ve rehberlik anlayışıyla öğrencilerin, eğitim ve yaşam süreçlerindeki potansiyellerini en üst düzeye çıkaracak ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin toplumla bütünleşmelerini sağlayacak bilgi ve beceriler ile ilgi ve yetenekleri doğrultusunda gelişimlerini destekleyecek fiziki, beşerî ve teknolojik imkânların artırılması amaçlanmıştır.

Sınıf rehberlik programlarının uygulanması sürecinde öğrencileri farklı gelişimsel alanlarda desteklemek için hazırlanan sınıf rehberlik etkinliklerinin uygulayıcıya/öğretmene yönelik kısmında, etkinlikleri gerçekleştirme sürecinde görme engelli öğrenciler dâhil tüm özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için yapılabilecek öğretimsel uyarlamalara yer verilmiştir. Bu uyarlamalar, farklılaştırılmış öğretim ve öğrenme için evrensel tasarım ilkeleri kapsamında temellendirilerek; çevresel düzenlemeler, materyal uyarlamaları, öğrenme içeriğini farklılaştırma, öğrenme sürecini farklılaştırma ve öğrenme ürünlerini farklılaştırmaya yönelik öneriler şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmenlerin/uygulayıcıların etkinlikleri gerçekleştirirken, sınıflarındaki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin gereksinimlerine göre sürece katılımlarını destekleyecek uyarlamaları yapmaları gerekmektedir.

Çevresel Düzenlemeler: Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin fiziksel çevresini; ısı, ışık ve oturma düzeni açısından düzenleme boyutunda; sosyal çevresini ise etkinlikleri gerçekleştirme sürecinde küçük grup çalışmalarına yer verilmesi ve akranları ile farklı şekillerde bir arada olmasına yönelik düzenlemeler boyutunda ele alarak çeşitli öneriler sunulmuştur. Örneğin, materyal seçim ve dağıtımında çocuklardan destek alma, küçük grup çalışmalarında öğrencilere akran eşlemesi yapılması gibi önerilere yer verilmiştir.

Materyal Uyarlamaları: Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin etkinlik sürecine katılımlarını desteklemek üzere etkinlik materyallerinde yapılan değişiklik ve düzenlemelere yönelik öneriler bu kapsamda ele alınmıştır. Örneğin, çalışma yapraklarındaki yazıların punto büyüklüğünün artırılması veya dokunsal özellikler eklenerek görme bakımından işlevsel hâle getirilmesi; materyallere tutarken kavramayı artırıcı parçalar/özellikler eklenmesi gibi önerilere yer verilmiştir.

Öğrenme İçeriğini Farklılaştırma: Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin gelişim ve öğrenme özelliklerine göre etkinliklerde öğretilecek içeriğin basitleştirilmesine ya da çeşitlendirilmesine yönelik uyarlama önerileri bu kapsamda ele alınmıştır. Örneğin, etkinlik sürecindeki çalışmaların özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için küçük parçalara bölünerek aşamalı hâle getirilmesi, tartışma sorularının basitleştirilerek öğrencilerin katılımlarının desteklenmesi, öğrenciden etkinliğin tamamı yerine sınırlı miktarının/bölümünün yapılmasının istenmesi etkinliklerin basitleştirilmesine yönelik öneriler kapsamında sunulmuştur. Etkinliklere öğrencilerin gereksinimlerine göre katılımlarını artırabilecek şekilde müzik, drama gibi çalışmaların eklenmesi ise etkinlikleri çeşitlendirmeye yönelik ele alınmıştır.

Öğrenme Sürecini Farklılaştırma: Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin katılımlarını desteklemek üzere etkinlik sürecindeki etkileşimin düzenlenmesine ilişkin öneriler bu kapsamda ele alınmıştır. Örneğin, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere neyin nasıl yapılacağını anlatmak üzere yetişkin ya da akran desteğinin sunulması, etkinlikte yer alan çalışma yaprakları yapılırken öğrencilerin bireysel olarak desteklenmesi gibi öneriler verilmiştir.

Öğrenme Ürünlerini Farklılaştırma: Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin etkinlik süresinde öğrendiklerini (kazanımlarını) kendi özelliklerine göre farklı şekillerde ifade edebilmesine yönelik uyarlama önerileri bu kapsamda ele alınmıştır. Örneğin, çalışma yaprakları ile çalışılırken öğrencilerin farklı şekillerde tepki vermelerine (yazmak yerine kendilerini sözlü olarak ifade etmelerine) fırsat tanıma gibi öneriler sunulmuştur.

Ayrıca özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin akranları ile etkileşim kurmasını sağlayarak okul ve toplum yaşamında gerekli olan olumlu ve uyumlu davranışlar edinmesi amacıyla ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik “Akran Danışmanlığı Programı” geliştirilmiştir. Ayrıca özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin aileleri ile birlikte değişim ve gelişimlerinin desteklenmesi, ailelerinin karşılaştığı gelişimsel ve ani krizler ile etkili bir şekilde baş edebilmesi adına özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin ailelerine yönelik “Aile Danışmanlığı Programı” geliştirilmiştir.

Son beş yıl içerisinde Bakanlığımıza CİMER yoluyla görme yetersizliği olan öğrencilerin eğitimiyle ilgili yapılan 785 başvuru incelenmiştir. Bunların 162’si Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzce cevaplandırılmış, 623 başvuru ise çözüme ulaştırılması için ilgili birimlere yönlendirilmiştir.